

Avdelningen för kunskapsstyrning för hälso- och sjukvården
Nationellt Donationscentrum
donation@socialstyrelsen.se
Telefon 075-247 30 00

Uppdaterad information om covid-19 vid donation av blod, organ, vävnader och celler utifrån underlag från Folkhälsomyndigheten

Under det första kvartalet av 2020 har utbrottet av covid-19 utvecklats till en pandemi med omfattande samhällsliga konsekvenser för många länder. För närvarande pågår ett omfattande utbrott med samhällsspridning av covid-19 i Sverige. I de regioner som hittills drabbats hårdast ökar belastningen på hälso- och sjukvården snabbt och nödvändiga och prioriterade åtgärder för att möta dessa utmaningar får omfattande konsekvenser för hälso- och sjukvården i olika avseenden.

För att säkerställa tillgång till donerat mänskligt material för medicinskt nödvändiga åtgärder behöver nationella rekommendationer fastställas. Det måste betonas att dessa kan komma att förändras i samband med den snabba utveckling som sker avseende det epidemiologiska läget och kunskapsläget avseende covid-19 samt anpassas med utvecklingen och tillgången till nya typer av tester.

Risk för covid-19 hos donationsmottagare

Smitta genom donation

Överföring av SARS-CoV-2 genom transfusion eller transplantation har hittills inte rapporterats. Detsamma gäller även för andra högpatogeta coronavirus – SARS-CoV och MERS-CoV – liksom för andra luftvägsvirus. Det innebär att riskbedömning och föreslagna åtgärder för att reducera risk för smitta med covid-19 genom donation avser teoretisk risk.

Smitta på annat sätt

Med hänsyn till pågående samhällsspridning av covid-19, kan mottagare av donation smittas av SARS-CoV-2 genom droppsmitta/kontaktsmitta upp till två veckor (covid-19 inkubationstid 2-14 dagar) innan mottagande, eller smittas genom droppsmitta/kontaktsmitta efter mottagande, och sedan insjukna i covid-19. För icke immunsupprimerade mottagare av blod, celler och plasma finns inga rapporter om att risken för svår covid-19 skulle vara högre än för andra personer. När det gäller immunsupprimerade mottagare av organ och stamceller – såväl allogena som autologa – finns vid insjuknande i covid-19 efter transplantation rapporter om utveckling av svår och atypisk sjukdom samt dödsfall. Dessa patien-

ter har således hög risk för ökad morbiditet och mortalitet vid covid-19, och därmed behov av effektivt skydd mot droppsmitta/kontaktsmitta med SARS-CoV-2 innan och efter transplantation.

Rekommendationer för skydd mot covid-19

Donation av blod, blodkomponenter och plasma

Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 2009:28) om blodverksamhet anger under Bilaga

5 b. att: ^[1]_[SEP]

^[1]_[SEP]"En person får godkännas som blodgivare tidigast

1. Två veckor efter fullt tillfrisknande och efter det att symptomen från en akut infektionssjukdom med eller utan feber har upphört; ^[1]_[SEP]
2. Två veckor efter det att symptomen från en influensaliknande sjukdom upphört."

Donator av organ-och/eller vävnad med laboriemässigt diagnosticerad covid-19

Vid pågående covid-19 ska donation inte ske. Om minst 28 dagar förflutit efter fullt tillfrisknande från covid-19 är det möjligt att accepteras som donator.

Donation av organ

Levande donator

- För donator rekommenderas analys för påvisning av SARS-CoV-2 i prov taget från nasofarynx inom 7 dagar innan donation.

Avliden donator

- För donator rekommenderas analys för påvisning av SARS-CoV-2 i prov taget från övre eller nedre luftvägar inom 72 timmar innan tillvaratagande.

Donation av vävnader

Detta kan avse vitalindicerade donationer av vävnader som hjärtklaffar och hud, eller ögonvävnad för akut ögonräddande syfte, med mera. Det kan också gälla elektiva ingrepp, om sådana inte skjuts på framtiden under nuvarande epidemiologiska läge. Att skjuta på elektiva ingrepp kan övervägas i syfte att minimera ej nödvändiga transporter till, och besök vid, vårdmottagningar; för att spara på vårdresurser i nuläget; och vidare för att eventuellt inträffade fall bland patienter eller vårdpersonal kan innebära risk för ytterligare medicinska behov som ska hanteras av sjukvården i ett redan ansträngt läge.

Vid hantering av vissa vävnader kan vävnadsinrättning använda procedurer för desinfektion, sterilisering eller mikrobiell inaktivering av höljebärande virus men för andra fall rekommenderas analys för påvisning av SARS-CoV-2 i prov taget från övre eller nedre luftvägar inom 72 timmar innan omhändertagande av vävnad.

Donation av stamceller

Under pågående utbrott med samhällsspridning av covid-19 rekommenderas att om möjligt skjuta på icke brådskande transplantationer, speciellt för icke maligna sjukdomar. För detta område gäller speciella och snabbt föränderliga riktlinjer och därför hänvisas till *European Society for Blood and Marrow Transplantation* för optimal handläggning, se <https://www.ebmt.org/covid-19-and-bmt>

Rekommendationer för skydd mot svår covid-19 hos mottagare med nedsatt motståndskraft

Mottagare som behandlas med immunosuppressiva läkemedel, cytostatika eller på annat sätt har en nedsatt motståndskraft kan riskera att utveckla svår covid-19 i samband med transplantation efter att ha smittats. För att motverka sådan risk kan det vara lämpligt att denne mottagare under en tid innan och efter transplantation isoleras, vilket eventuellt kan vara svårt att genomföra under nuvarande pågående samhällsspridning. I sådana fall kan prov taget från nasofarynx analyseras för påvisning av SARS-CoV-2 innan ingreppet, för att kunna upptäcka risk för utveckling av svår covid-19.

Thomas Lindén

Avdelningschef

Avdelningen för kunskapsstyrning för hälso- och sjukvården

Mer information

Folkhälsomyndigheten www.folkhalsomyndigheten.se

European Centre for Disease Control www.ecdc.eu

European Society for Blood and Marrow Transplantation <https://www.ebmt.org>

Versionshistorik

Version	Ändring avser	Datum
5.0	Sida 2 innan transplantation ändrat till innan tillvaratagande	2020-06-25
4.0	Stora delar av dokumentet är omarbetat	2020-06-12
3.0	Sida 2, organ, blodstamceller samt vävnader för vitalindicerade ingrepp	2020-04-28
2.0	Sida 2, analys av prov från bronchoaleolärt lavage (BAL)	2020-04-15
1.0	Nytt dokument	2020-04-06